

Etnografowie i ludoznawcy polscy

Sylwetki, szkice biograficzne

Tom VI

pod redakcją
KATARZYNY CEKLARZ
i JANA ŚWIĘCHA

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE
POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE — ODDZIAŁ W KRAKOWIE

KRAKÓW–WROCLAW 2020

Redakcja „Archiwum Etnograficznego”:
Jan Adamowski — redaktor naczelny
Katarzyna Ceklarcz, Janina Hajduk-Nijakowska, Katarzyna Majbroda, Anna Spiss, Marta Wójcicka

Redaktorzy naukowci tomu:
KATARZYNA CEKLARZ — Podhalańska Państwowa Uczelnia Zawodowa w Nowym Targu
JAN ŚWIĘCH — Uniwersytet Jagielloński, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej

Recenzentki:
ANNA ENGELKING
ELŻBIETA ORMAN

Publikacja wydana ze środków finansowych
Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego Oddziału w Krakowie,
Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego,
we współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim

Redakcja i korekta:
EWA BEDNARSKA-GRYNIEWICZ

Okładkę projektował
TOMASZ ZACHARSKI

Zdjęcie na okładce: fragment zapaski z Zalipia, pow. Dąbrowa Tarnowska, lata 20. XX wieku,
ekspонат ze zbiorów Muzeum Etnograficznego im. S. Udzieli w Krakowie, fot. Jacek Kubiena

© *Copyright by Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze — Oddział w Krakowie and Authors, Wrocław 2020*

ISBN 978-83-64465-45-1

ISSN 0066-6858

Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
ul. Fryderyka Joliot-Curie 12
50-383 Wrocław
e-mail: ptl@ptl.info.pl

Skład i łamanie: Tomasz Zacharski

Druk: Drukarnia Tercja
30-723 Kraków, ul. Golikówka 77/1
e-mail: tercja-tercja1@tlen.pl

Od redakcji

Oddajemy do rąk Czytelników po niespełna roku kolejny, szósty już tom słownika biograficznego *Etnografowie i ludoznawcy polscy. Sylwetki, szkice biograficzne*. Przygotowanie go do druku i wydanie możliwe było dzięki wyjątkowemu zaangażowaniu autorów poszczególnych biogramów, którzy dostosowali się do narzuconych przez redaktorów reżimów terminowych mimo rozlicznych utrudnień w dostępie do bibliotek i archiwów, związanych z ograniczeniami wywołanymi pandemią COVID-19. Materiały te sukcesywnie były poddawane korektom merytorycznym i po akceptacji przez autorów wysyłane do opracowania redakcyjnego i korekty językowej, które to prace od 2002 roku prowadzi Pani Ewa Bednarska-Gryniewicz. Takim samym stażem słownikowym pochwalić się może Pan Tomasz Zacharski, który wykonał skład i łamanie tego oraz poprzednich tomów, a także zaprojektował okładkę *Etnografów i ludoznawców...* Wspominamy o tym dlatego, że dobrze rozumiejący się zespół osób pracujących przy zmuszonych z natury wydawnictwach słownikowych jest wartością trudną do przecenienia.

Podobnie jak w poprzednich tomach, prezentujemy biogramy nie tylko etnografów i ludoznawców, ale także antropologów kultury, folklorystów, muzealników oraz regionalistów. Poznając 59 sylwetek przedstawionych w niniejszym tomie, można prześledzić historię etnologii i jej metodologiczne zmiany w ciągu ponad dwustu lat (od XVIII wieku po czasy współczesne). Poza osobami prowadzącymi działalność badawczą w Polsce przedstawiamy również biografie Polaków pracujących wśród Indian północnoamerykańskich, Kurdów, Ormian, Żydów, a także badaczy folkloru białoruskiego, litewskiego i ukraińskiego. Każdy z biogramów opatrzony został notami zawierającymi spis opracowań, publikowanych wspomnień, archiwaliów oraz danych biograficznych zaczerpniętych z baz internetowych.

Nowością w tomie szóstym jest zamykający go alfabetyczny wykaz biogramów zamieszczonych we wszystkich dotychczas wydanych tomach słownika. Takie rozwiązanie znakomicie ułatwi poruszanie się po ogromnym materiale, na który składa się obecnie 438 biogramów.

Wszystkim autorom, darczyńcom, licznym współpracownikom — członkom Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego dziękujemy za okazywaną pomoc. W sposób szczególny pragniemy też podziękować recenzentkom niniejszego tomu. Tym razem tego bezinteresownego trudu podjęły się Pani Profesor Anna Engelking oraz Pani Profesor Elżbieta Orman.

Katarzyna Ceklarz, Jan Świąch

AUTORZY TEKSTÓW

Ewa Antyborzec
Krzysztof Braun
Anna Weronika Brzezińska
Katarzyna Ceklarz
Agnieszka Chwieduk
Karolina Echaust
Marian G. Gerlich
Miłosz A. Gerlich
Michał Marian Grzybowski
Michalina Janaszak
Aleksandra Jarysz
Zbigniew Jasiewicz
Irena Kabat
Damian Kasprzyk
Piotr Kaszubowski
Mateusz M. Kłagisz
Izabela Kotlarska
Joanna Koźmińska
Tymoteusz Król
Grażyna Kubica
Waldemar Kuligowski
Magdalena Kwiecińska
Olga Linkiewicz
Katarzyna Marciniak
Katarzyna Marcol

Elżbieta Miecznikowska
Elżbieta Millerowa
Joanna Minksztym
Hubert Miśka
Aleksander Mucha
Ziemowit Niedźwiecki
Emil Noiński
Henryk Paprocki
Aleksandra Paprot-Wielopolska
Marek Pawlak
Aleksander Posern-Zieliński
Maciej Rak
Barbara Rosiek
Jacek Schmidt
Beata Skoczzeń-Marchewka
Agata Skrukwa
Grzegorz Studnicki
Magdalena Szyndler
Jan Święch
Mariola Tymochowicz
Katarzyna Waszczyńska
Violetta Wróblewska
Wiesław A. Wójcik
Klaudia Zbiegień
Stefania Zielonka

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	V
AUTORZY TEKSTÓW	VII
AUTORZY I ŹRÓDŁA ILUSTRACJI	VIII
SKRÓTY	IX
ERRATA I UZUPEŁNIENIA DO TOMU V	XXIV
Walerian BATKO (1906–1947)	1
<i>Mariola Tymochowicz</i>	
Mateusz Olgierd BRAUN (1978–2019).	5
<i>Katarzyna Waszczyńska</i>	
Andrzej BRENCZ (1943–2020)	8
<i>Anna Weronika Brzezińska, Agnieszka Chwieduk, Katarzyna Marciniak, Jacek Schmidt</i>	
Antoni BRYKCZYŃSKI (1843–1913)	13
<i>Michał Marian Grzybowski</i>	
Jan z Domachowa BZDEGA (1907–1998)	17
<i>Anna Weronika Brzezińska</i>	
Aleksander BOREJKO CHODŹKO (1804–1891).	21
<i>Mateusz M. Kłagisz</i>	
Adolf Eustachy CHYBIŃSKI (1880–1952)	25
<i>Stefania Zielonka</i>	
Jerzy DROZD (1907–1981)	33
<i>Magdalena Szynkler, Hubert Miśka</i>	
Gustaw FIERLA (1896–1981)	37
<i>Grzegorz Studnicki</i>	
Halina GERLICH (1948–2013)	42
<i>Miłosz A. Gerlich</i>	
Łukasz GOŁĘBIEWSKI (1773–1849)	46
<i>Stefania Zielonka, Izabela Kotlarska</i>	
Zofia Krystyna (Krzychna) Ewa Aleksandra GRODECKA (1926–2020)	52
<i>Joanna Minksztyrn</i>	

Maria HEMPEL (HEMPLÓWNA) (1834–1904)	56
<i>Elżbieta Millerowa</i>	
Andrzej HŁAWICZKA (1866–1914)	63
<i>Magdalena Szyndler</i>	
Aleksander JACKOWSKI (1920–2017)	66
<i>Elżbieta Miecznikowska</i>	
Henryk Rafał Jan (de DULLMEN) JOST (1921–2006)	72
<i>Wiesław A. Wójcik</i>	
Jan Aleksander Ludwik KARŁOWICZ (1836–1903)	77
<i>Maciej Rak</i>	
Jan Mirosław KASJAN (1933–2010)	83
<i>Violetta Wróblewska</i>	
Emil Marian KIERSKI (1810–1874)	89
<i>Irena Kabat</i>	
Stanisław KLIMEK (1903–1939)	93
<i>Olga Linkiewicz</i>	
Witold KLINGER (1875–1962)	99
<i>Henryk Paprocki</i>	
Wanda Kazimiera KŁAPKOWSKA (1921–1998)	105
<i>Klaudia Zbiegień</i>	
Ludwik KOBIELA (1897–1945)	111
<i>Marian G. Gerlich</i>	
Antonina Maria KONOPKA (KONOPCZANKA) (1827 (1828)–1905 (1904))	115
<i>Elżbieta Millerowa</i>	
Romuald KRYGIER (1933–2009)	119
<i>Michalina Janaszak</i>	
Emil KUBALA (1880–1955)	122
<i>Katarzyna Ceklarz</i>	
Andrzej (Jędrzej) Franciszek KUCHARSKI (1795–1862)	125
<i>Agata Skrukwa</i>	
Roderyk LANGE (1930–2017)	130
<i>Zbigniew Jasiewicz</i>	
Maria MACIESZYNA (1869–1953)	135
<i>Damian Kasprzyk</i>	
Krystyna MARCZAK (1930–2014)	139
<i>Mariola Tymochowicz</i>	
Michał MARCZAK (MARCZAK-OBORSKI) (1886–1945)	143
<i>Katarzyna Ceklarz</i>	

Anna MILEWSKA-MŁYNIK (1950–2018)	150
<i>Emil Noiński</i>	
Hermann Aleksander MOJMIR (BIESIK) (1874–1919).	154
<i>Tymoteusz Król</i>	
Grażyna Maria MOSIO (1959–2018)	158
<i>Beata Skoczeń-Marchewka</i>	
Franciszek MUCHA (1916–1974)	162
<i>Aleksander Mucha</i>	
Jan NIEDŹWIECKI (1946–2008)	165
<i>Ziemowit Niedźwiecki</i>	
Józef ONDRUSZ (1918–1996)	169
<i>Katarzyna Marcol</i>	
Aleksander PAWLAK (1925–2001)	174
<i>Marek Pawlak</i>	
Danuta PAWLAK (Pawlakowa) (1932–2016)	177
<i>Agata Skrukwa</i>	
Leonard Józef PEŁKA (1929–2020)	181
<i>Katarzyna Ceklarz</i>	
Aleksander PETROW (PETRÓW) (1848–1915)	187
<i>Jan Święch</i>	
Maria PILCH (PILCHÓWNA) (1912–1990)	190
<i>Grażyna Kubica</i>	
Jerzy PROBOSZ (1901–1942)	194
<i>Katarzyna Marcol</i>	
Edward Leopold RULIKOWSKI (1825–1900)	198
<i>Aleksandra Jarysz</i>	
Helena SCHRAMMÓWNA (1879–1942)	202
<i>Elżbieta Miecznikowska</i>	
Jan Karol SETKOWICZ (1913–1996)	207
<i>Barbara Rosiek</i>	
Władysław Czesław SIARKOWSKI (1840–1902)	212
<i>Ewa Antyborzec</i>	
Zofia SOKOLEWICZ (SZYFELBEJN, SZYFELBEJN-SOKOLEWICZ) (1932–2020).	217
<i>Joanna Koźmińska</i>	
Bartosz Paweł STAŃDA (1983–2019)	229
<i>Aleksandra Paprot-Wielopolska</i>	
Edyta Helena STAREK (1911–1983)	234
<i>Magdalena Kwiecińska</i>	

Ludwik Franciszek STOMMA (1950–2020)	239
<i>Waldemar Kuligowski</i>	
Bernard SYCHTA (1907–1982)	243
<i>Anna Weronika Brzezińska</i>	
Helena Zofia ŚREDNIAWA (1917–2002).	248
<i>Magdalena Kwiecińska</i>	
Ignacy Felicjan TŁOCZEK (1902–1982)	253
<i>Karolina Echaust</i>	
Andrzej (Andrew) J. R. WALA (1942–2018).	257
<i>Aleksander Posern-Zieliński</i>	
Andrzej WOŹNIAK (1939–2018)	263
<i>Krzysztof Braun</i>	
Adam ZAKRZEWSKI (1856–1921)	266
<i>Piotr Kaszubowski</i>	
Robert ZANIBAL (1843–1878)	270
<i>Grzegorz Studnicki</i>	
August ŻABA (1801–1894).	274
<i>Mateusz M. Kłagisz</i>	
INDEKS OSÓB	277
WYKAZ BIOGRAMÓW ZAMIESZCZONYCH W TOMACH I–VI.	292